

КЗ «Обласна універсальна наукова бібліотека імені Олега Ольжича»

Житомирської обласної ради

науково-методичний відділ

Інформаційна довідка про діяльність організаційно-методичних служб бібліотек області у 2020 р.

(інформація за річними текстовими звітами

публічних бібліотек ТГ області)

Житомир, 2021

Інформаційна довідка про діяльність організаційно-методичних служб публічних бібліотек ТГ області / КЗ «Обласна універсальна наукова бібліотека імені О. Ольжича»; уклад. З. Димарчук, ред. Г. Врублевська. – Житомир: ЖОУНБ ім. О. Ольжича, 2021. – 66 с.

На сторінках даного випуску на основі річних текстових звітів за 2020 рік подана інформація щодо організаційно-методичного забезпечення діяльності публічних бібліотек області, зокрема роботу під час карантинних обмежень.

Ознайомлення з діяльністю організаційно-методичних служб публічних бібліотек області в 2020 році свідчить, що їм в деякій мірі вдалося осучаснити роботу у відповідності до змін, які відбувалися минулого року в країні та бібліотечній галузі зокрема. Це потребувало від фахівців самостійності, рішучості, ініціативи, підвищення майстерності і саморозвитку. Методисти повною мірою розуміли велику відповідальність за тих, кого мали навчати, порушували коло проблем щодо недооцінки значимості бібліотечних установ владою, а також аналізували умови, в яких функціонували бібліотеки, визначали проблемні зони, пропонували шляхи їх вирішення.

Працівники методичних служб багато робили для того, щоб зробити роботу бібліотек сільських та міських регіонів більш яскравою, розвивали ініціативу та творчість працівників, намагалися створити привабливий імідж сучасної установи. До фахових знань додалася виробнича необхідність володіння та використання ІТ-технологій, особливо під час карантинних обмежень. В звітних документах відзначено, що велика увага приділялась роботі з кадрами як основного ресурсу, який, в першу чергу, забезпечує успіх бібліотеки.

В кожній ЦБ забезпечувалось підвищення професійної компетентності бібліотечного персоналу. Серед великого об'єму методичної роботи в районних та міських службах ЦБ одним із вирішальних питань була СПК, яка найбільш сприяла професійному зросту бібліотекарів. До системи підвищення кваліфікації були залучені всі працівники, незалежно від рівня освіти, посади та стажу. Організовувались навчання молодих кадрів професійним знанням, навичкам та інноваційної творчості. Помітне осучаснення форм роботи, наближення теорії до практики, ділові ігри, обмін думками між бібліотечними працівниками з проблемних ситуацій, ознайомлення з цікавими практичними доробками і т.д. Заслуговує на увагу інноваційна діяльність бібліотекарів. Вони добре усвідомили, що це показник

розвитку їх установ та один із пріоритетних напрямків роботи. Це пошук, оцінка та впровадження нововведень, які виходять за межі звичної роботи та покращують їх рівень. Віртуальна фахова допомога в період COVID-19, в цьому році, набула статусу чи не головного інструменту методичного забезпечення.

Ознайомитись із діяльністю працівників організаційно-методичних відділів центральних книгозбірень області можна із цієї довідки (вибірково).

Головним завданням методичної служби *Андрушівської міської бібліотеки* було удосконалення змісту, форм і методів роботи бібліотек ТГ та виявлення і поширення кращого досвіду. Введення у 2020 році карантинних заходів внесло свої корективи в систему безперервної освіти бібліотечного персоналу. У звітному році відбувся один семінар-практикум: «Сучасна бібліотека в процесі європейської інтеграції на базі районної бібліотеки». В ході семінару розглядалися питання: «Європейський Союз: процес формування та перспективи розвитку», «Роль бібліотек в процесі євроінтеграції», «Виховання дітей і підлітків на європейських цінностях – важливий напрям роботи сучасної дитячої бібліотеки». В рубриці «Майстер-клас» відбулася огляд-презентація «Найстаріші бібліотеки Європи». Досить пізнавально та емоційно пройшов тренінг «Почувайся європейцем – говори українською». Традиційно на завершення бібліотекарі обмінювалися досвідом під час години взаємних порад «Професійний тандем». Семінар «Бібліотека – середовище розвитку нового покоління» відбувся в телефонному режимі.

Сільським бібліотечним працівникам по телефону надавались консультації по роботі з дітьми та юнацтвом, зокрема при плануванні на 2021 рік через Viber та електронну пошту надсилались методичні матеріали. Протягом року відбулися дні методичної інформації, практикуми, Дні завідувачів бібліотек.

«Бібліостудії компетентного бібліотекаря» пройшли за темами: «Впровадження УДК. Систематизація документів», «Читання, навчання, дозвілля в бібліотеці: грані оптимального співвідношення» «Бібліотека+Інтернет: уроки інформаційного пошуку». На допомогу в проведенні масових заходів методистом готувались і розповсюджувались серед сільських бібліотечних працівників методичні розробки: «Витязь молоді української поезії» (методично-інструктивний лист по відзначенню 85-річчя від дня народження В. А. Симоненка), «Роль бібліотек в процесі євроінтеграції» (методичні поради), «У рідній мові – цілий світ» (методичні рекомендації з популяризації української мови в бібліотеках), «Володимир Винниченко – письменник, філософ, публіцист, політик» (біографічна розвідка до 140-річчя від дня народження). Ці матеріали також були викладені у блозі бібліотеки «АндрушівкаБібліоТальвег». Складено «Календар знаменних і пам'ятних дат на 2021 рік», адаптований для сільських бібліотек.

Працівниками районної бібліотеки здійснені виїзди до сільських установ та підготовлені довідки для розгляду на Раді при директорі на тему «Діяльність бібліотек сіл Івниця, Павелки на допомогу екологічному вихованню населення». Також на засіданнях Ради при директорі заслуховувались питання «Результати діяльності бібліотек району за 2019 рік та визначення ключових позицій розвитку на 2020 рік» і «Укомплектованість та оновлення книжкових фондів бібліотек району творами сучасних українських письменників». Протягом року методистом здійснювалось інформування відділу культури РДА про проведення інформаційних та масових заходів в бібліотеках ТГ. Для висвітлення роботи, для реклами бібліотек використовувалась районна газета «Новини Андрушівщини», блог районної бібліотеки «АндрушівкаБібліоТальвег» – <http://bibliotalveg.blogspot.com> та facebook – [andrbib@meta.ua](https://www.facebook.com/andrbib@meta.ua) facebook 13.

Професійне консультування та робота з організації підвищення кваліфікації бібліотечних працівників є однією із основних функцій методичної служби *Бібліотеки для дорослих та дітей Баранівської міської ради*. Динамічні перетворення в усіх сферах життя в деякій мірі змінюють суспільну роль бібліотек регіону. Сьогодні потребує від бібліотекарів високого професіоналізму, компетентності, оволодіння та готовності до оновлення знань в галузі інформаційних технологій та професійної освіти. Тож лиш завдяки диференційовано розробленій системі безперервної освіти можуть бути підготовлені професіонали, що відповідають сучасним вимогам.

Саме з цією метою працівниками методико-бібліографічного відділу розроблено програму безперервного навчання бібліотечних працівників з урахуванням рівня їх підготовленості та необхідності, викликані виробничими потребами.

Підвищення кваліфікації бібліотечних працівників Баранівської ОТГ здійснювалося усіма відділами бібліотеки для дорослих та дітей Баранівської міської ради з урахуванням специфіки їх діяльності.

В методичному відділі до уваги бібліотекарів організована постійно діюча виставка фахових документів.

Дієвою наочністю є стенд «Методична панорама», сформовані тематичні папки актуальних матеріалів: «Знайомтесь: наші видання», «Пишемо проекти», «Бібліошпаргалка» та ін.

Тематика і форми навчання сільських колег визначаються, виходячи з аналізу роботи бібліотек, поточних проблем розвитку бібліотек, опитувань бібліотечних працівників. Для бібліотечних працівників ОТГ проводяться семінари, практикуми, тренінги, методичні дні, майстер-класи.

Методична служба Баранівської бібліотеки для дорослих та дітей намагається інформувати працівників бібліотек про нові тенденції, напрями

діяльності в сучасному вітчизняному та зарубіжному бібліотекознавстві, орієнтуватись на виклики часу, вимоги сьогодення.

Розуміючи, що сьогодні героїко-патріотичне виховання є одним із найважливіших завдань, що стоять перед бібліотеками, цій темі був присвячений районний семінар бібліотечних працівників «Роль і місце бібліотек у формуванні національної свідомості, патріотичному вихованні та популяризації національно-культурного надбання», який був проведений в читальній залі бібліотеки.

Семінар мав на меті розкрити алгоритм впровадження «Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді», ознайомитися з методичними розробками, обмінятися досвідом роботи.

В зв'язку з карантинними обмеженнями через епідемію COVID-19 методична допомога надавалась бібліотечним працівникам індивідуально, через мобільний зв'язок, через соціальні мережі.

Чергове навчання у формі Дня завідувачів сільських бібліотек «Сучасна бібліотека: нові тренди і підходи» відбулося на базі сільської бібліотеки. Під час роботи обговорювались актуальні питання бібліотечної діяльності: «Пріоритети та інновації в бібліотечній діяльності – виклик часу», «Трансформація бібліотечного простору» та інш.

Планування, як і звітність, є складовими менеджменту бібліотеки, завдяки яким бібліотекар може комплексно осмислити діяльність книгозбірні, визначити позитивні та негативні тенденції в її роботі, послідовно вирішуючи складні завдання, що стоять перед бібліотекою, зокрема: формування інформаційного ресурсу, удосконалення бібліотечно-бібліографічного обслуговування та надання бібліотечних послуг з використанням новітніх технологій. Про етапи планування йшлося під час семінару-практикуму «Планування роботи на 2021р.: інформуємо, радимо, пропонуємо». У зв'язку з карантинними обмеженнями, з приводу пандемії COVID-19, практикум проводився в кілька етапів, дотримуючись дистанції в розміщенні слухачів.

Працівники методико-бібліографічного відділу брали участь в проєктній діяльності. Протягом звітного року було розроблено та подано такі проєкти: *«Культурний карантин: бібліотека з читачами на відстані»*, *«Літній людині – інформаційну підтримку»*, *«Бібліотечний простір для дитини – сучасний формат»*.

Підготували 20 інформацій *«Історій успіху»* про відомих і успішних людей громади, які були розміщені на сторінці у Фейсбук «Баранівська міська рада».

Провідними спеціалістами бібліотеки здійснено 6 виїздів, під час яких намагалися допомогти бібліотекарям перетворити свою роботу по обслуговуванню населення на більш різноманітну і творчу.

З метою стимулювання діяльності бібліотек, з просування книги і читання, розкриття і підтримки творчого потенціалу персоналу установ, представлення досягнень, кращих інновацій, ідей, що сприяють ефективній роботі, утвердження сучасного іміджу бібліотеки ТГ взяли участь в обласному конкурсі «Краща бібліотека Житомирщини».

Рішенням журі конкурсу «Кращою бібліотекою ТГ» серед сільських бібліотек визнано Суємецьку сільську бібліотеку.

Брусилівська центральна універсальна публічна бібліотека є ресурсним центром для всієї громади. Вона стимулює професійну активність колег, залучає їх до мережевої взаємодії.

У СПК знайшли відображення як практичні, так і теоретичні аспекти бібліотечної роботи, спрямованої на розвиток технологій із просування читання. Склалася власна практика навчання: семінари-практикуми, дні інформації, майстер класи, які дають можливість обговорити наболілі проблеми, вислухати думки колег, порівняти свою діяльність з досвідом інших.

Учасники заходів ознайомилися з презентацією «Просування читання: діяльність публічної бібліотеки», взяли участь в інтелектуальній зарядці «Згадуючи професію» за методом раціонального читання і письма,

розглядалися питання «Виклики сучасності: інноваційні ідеї в діяльності бібліотек», «Креативність, як необхідний принцип роботи сучасного бібліотекаря» та ін.

Гарні напрацювання мають в Школі молодого бібліотекаря, що діє при центральній бібліотеці. Практикуються різні форми ситуаційно-проблемного навчання – ділові ігри, аналізування конкретних ситуацій. Бібліотекарі громади протягом року працювали в Школі практичного навчання, на заняття якої виносились актуальні питання. Зокрема «Бібліотека, як організатор доступу до сучасного інформаційного простору», «Створення презентацій: основи роботи з Microsoft Power Point», «Проведення оцінювання, забезпечення збереження та своєчасне вилучення літератури».

Добре зарекомендували себе методичні дні, організовані фахівцем-методистом. У звітному році обговорювались питання статистичних показників електронної звітності, планування та звітності.

За можливості здійснювались виїзди, проводилися експертно-діагностичні аналізування. Для працівників бібліотек-філій надавались консультації, які були особливо доречні в умовах карантинних обмежень.

Методичний відділ разом з підрозділами ЦБ успішно співпрацювали у плані висвітлення досвіду на сторінках місцевої газети, здійснювали об'ємне інтерв'ювання про заходи на краєзнавчому веб-сайті «Брусилів-онлайн», офіційному сайті Брусилівської селищної ОТГ. На допомогу бібліотечному фахівцю в методичному відділі ведеться «Банк ділової інформації», картотеки, виставка фахових документів та методичних порад.

Епідемія COVID-19 внесла зміни у звичне життя бібліотек регіону. Колектив районної бібліотеки зосередився на подальшому розвитку онлайн-сервісів (на цей час вже був невеликий досвід обслуговування на відстані). Методистом регулярно проводились онлайн огляди нових надходжень методичної літератури та статей із професійної періодики.

Місія методичної служби *Центральної бібліотеки Ємільчинської ТГ* – це допомога бібліотекарям «знайти своє обличчя», перетворити роботу з обслуговування населення на різноманітну та творчу, стати необхідними в громаді, надання методичної допомоги бібліотекам, які знаходяться на території району : Барашівської ТГ, Ємільчинської ТГ та бібліотекам, які не ввійшли до ТГ, виявляти і організовувати впровадження цікавого досвіду, нових прийомів і кращих методів роботи, здійснювати підготовку методичних матеріалів і видань.

Одним із пріоритетів у методичній роботі є сприяння підвищенню кваліфікації бібліотекарів. Набуті на заняттях з підвищення кваліфікації знання дають змогу орієнтуватися в соціальних та виробничих умовах, закріплювати, розширювати та поглиблювати свій професійний кругозір. Підвищення кваліфікації бібліотечних працівників Ємільчинського району здійснюється усіма відділами ЦБ з урахуванням специфіки їх діяльності. Але основна робота проводиться в організаційно-методичному відділі.

В 2020 році в системі підвищення кваліфікації бібліотечних працівників було проведено 3 семінари-практикуми:

- читання української книги. Популяризація української літератури: традиції та новації;
- креативність, як необхідний принцип роботи сучасного бібліотекаря;
- організація дозвілля користувачів в об'єднаннях за інтересами.

Також відбулися 3 наради бібліотечних працівників:

- підсумки діяльності бібліотек Ємільчинської ОТГ за 2019 рік;
- планування на 2021 рік: пошук ідей та нових форм роботи; Звітність за 2020 рік»,
- святкова нарада «Цей дивосвіт-бібліотека».

На базі центральної бібліотеки для сільської ланки бібліотекарів відбулося заняття в школі практичного навчання на тему: «Впровадження УДК (універсальної десяткової класифікації): індексуємо, впроваджуємо», де сільські бібліотекарі продовжували практичні навчання з індексування книг із ББК на УДК.

Пандемія коронавірусу COVID-19 створила для бібліотек незвичну ситуацію, що вимагає від працівників пошуку нових методів роботи. Під час бесіди за круглим столом «Бібліотека у світі інновацій – ділимося досвідом» бібліотекарі активно обговорювали те, які корективи через пандемію внесені в соціокультурну діяльність бібліотек, як впроваджували нові онлайн-заходи, як налагоджували зв'язки з користувачами.

Ефективно сприяє підвищенню професійної компетентності бібліотекарів проведення методичних днів. В 2020 році проводились такі методичні дні: «Бібліотека і користувач: нестандартні підходи до обслуговування», «Сучасний підхід до нестационарних форм обслуговування», «Аналіз діяльності роботи бібліотек Ємільчинської селищної ради за I квартал 2020 року». З метою вдосконалення фахової майстерності сільських бібліотечних працівників на базі центральної бібліотеки проведено уроки фахівця:

- «Удосконалюємо свою майстерність», на якому досвідчені бібліотекарі, з власного досвіду, надали поради молодим бібліотекарям;

- «Нові креативні форми роботи: здивувати, захопити, спробувати...». Особливо це знадобилось в цьому році, коли бібліотекарі знаходились в карантині. Виникла потреба більшість масових заходів проводити в онлайн режимі. Для новопризначених бібліотекарів та бібліотекарів без спеціальної освіти була проведена школа починаючого бібліотекаря «Секрети бібліотечної грамотності».

Обов'язковим елементом є те, що новопризначені бібліотекарі проходять стажування у структурних підрозділах центральної бібліотеки. Це необхідно для тих, хто ще недостатньо добре орієнтується в комп'ютері.

Саме для них була проведена майстерня професійного зростання за темами: «Мультимедійна презентація в бібліотеці», «Фаховий пошук інформації в мережі Інтернет».

Незмінною формою роботи залишається творчий взаємообмін досвідом роботи «А я роблю так...», «Поділюсь кращим з колегами...».

Важливим засобом консультативно-методичного впливу є підготовка методичних матеріалів. Протягом звітнього періоду організаційно-методичним відділом було підготовлено і видано 15 методично-бібліографічних матеріалів. Серед них:

- «Небесна Сотня! То найвищий гарт...»: методичні рекомендації;
- «Щоб голос український не затих» до 85 річчя від дня народження Вадима Крищенка – українського поета-пісняра: інформаційно-бібліографічна довідка;
- Формування екологічного світогляду читачів: методичні рекомендації до Всесвітнього Дня довкілля;
- Заходи до Дня пам'яті та примирення та Дня Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні (бібліотеками Ємільчинської селищної ради та ін.).

У 2020 році центральна бібліотека продовжувала випускати щомісячну газету «Бібліотечний простір», де надаються методичні рекомендації, інформується про результати проведення конкурсів, замітки про проведення заходів в сільських бібліотеках, оголошення.

Протягом 2020 року центральна бібліотека та сільські бібліотеки Ємільчинської селищної ради брали участь в обласних та районних конкурсах. В березні 2020 року проведений районний конкурс «Величний дар Шевченкового слова», в якому взяли участь бібліотеки Ємільчинської громади. Вже третій рік в рамках обласного конкурсу «Краща сільська бібліотека Житомирщини» проходить районний конкурс на «Кращу сільську бібліотеку». Бібліотекар Великояблунецької сільської бібліотеки зайняла I місце в обласному конкурсі «Краща сільська бібліотека».

На сторінках місцевої преси були надруковані статті з різних аспектів діяльності бібліотек, авторами яких були бібліотечні працівники як центральної бібліотеки, так і працівники сільських бібліотек. На сторінках місцевої преси протягом звітного періоду було надруковано 21 статтю з різних аспектів діяльності бібліотек.

Робота бібліотек висвітлюється на сайті Ємельчинської селищної ради та в групі відділу культури та туризму.

У зв'язку з пандемією коронавірусу COVID-19 бібліотеки Ємельчинської селищної ради більшість масової роботи проводили в онлайн-режимі. Одним з основних напрямків діяльності методичної роботи бібліотеки є надання практичної допомоги під час відвідувань бібліотек на місцях. Це стабільна, ефективна та досить дієва у практичному плані форма методичної допомоги.

Під час виїздів виявляється стан бібліотечного обслуговування населення, відбувається спілкування зі спеціалістами, надається консультативна, методична і практична допомога.

У 2020 р. здійснено 12 виїздів з метою надання методичної, практичної допомоги та вивчення стану справ, з них 2 – комплексних обстежень діяльності бібліотек.

Центральна бібліотека як методичний центр надає сільським бібліотекам консультаційно-методичну допомогу з основних напрямів бібліотечної діяльності.

Основним напрямком методичного забезпечення діяльності **Публічної бібліотеки Коростишівської ТГ** в 2020р. була:

- безперервна бібліотечна освіта;
- формування комплексу професійних знань;
- моніторинг розвитку ресурсного та творчого потенціалу бібліотек;
- консультативні послуги;
- видання методичних матеріалів на допомогу бібліотекарям;
- дослідження, проектно-програмна, маркетингова та інноваційна діяльності.

Для ефективної роботи у відділі постійно діє куточок «На допомогу бібліотекарю» новинок літератури з бібліотечної діяльності, які відображають стан і перспективи розвитку бібліотечної справи, передовий досвід вітчизняних та зарубіжних бібліотек.

Методична робота, в першу чергу, базувалася на вивченні та аналізі сільських бібліотек – їх статистичних показників, планів і звітів. Щороку планується проведення експертно-діагностичного аналізу діяльності бібліотек.

У ході аналізу пильна увага приділялась стану книжкового фонду, каталогів, бібліотечно-бібліографічного обслуговування, наявності бібліотечної документації та ведення її відповідно до стандартів, стану приміщень, технічного оснащення та обладнання бібліотек. За результатами складені довідки, в яких надаються пропозиції щодо покращення роботи бібліотек. До тематичних виїздів залучаються провідні фахівці структурних підрозділів публічної бібліотеки, дитячої та бібліотеки для юнацтва.

Професійне консультування та піклування про професійний ріст бібліотечних кадрів є однією з основних функцій методичної роботи. У звітному році даному питанню приділялася велика увага і було проведено семінари-практикуми згідно з планом. Не дивлячись на те, що цього року бібліотеки з березня почали працювати дистанційно, підготовлено та проведено семінари-практикуми згідно з планом:

- «Здоровий спосіб життя – змістовний напрямок діяльності бібліотек» пройшов семінар-практикум для бібліотек ОТГ, на якому було надано консультаційну допомогу з популяризації здорового способу життя серед населення, формування позитивної мотивації на збереження здоров'я нації.
- «Шляхи вивчення та задоволення інтересів, вподобань та запитів користувачів-дітей у бібліотеці».

- «Сільська бібліотека – центр життя громади» під такою назвою відбувся семінар-практикум. На семінарі розглядалося питання як має працювати бібліотека в умовах карантину, як організувати свою роботу в інтернет-ресурсах, співпраця працівників книгозбірень з органами місцевого самоврядування.

Проведено професійний діалог на тему: «Новий погляд на бібліотечні послуги» та тренінг «Презентуємо себе – презентуємо бібліотеку».

Працівники публічної бібліотеки знайомили і вчили сільських бібліотекарів, як працювати, та створювати презентації у програмі Power Point, проведено практикум «Інформуємо. Радимо. Плануємо».

Протягом року згідно з планом були підготовлені і розповсюджені по бібліотеках ТГ методичні розробки за темами:

- «Макет систематичного каталогу згідно з таблицями УДК» – письмова консультація;
- «Фундатор відродження української держави» (до 140-річчя В. Винниченка) – персональна памятка.
- «Коростишівщина: історична, літературна, мистецька» інформаційний буклет.
- Робота бібліотек в умовах карантинних обмежень – методичні рекомендації.

Прикладом в організаційно-методичному забезпеченні діяльності є методична служба **Коростенської ЦМБ**. Добре зарекомендувала вона себе і під час карантинних обмежень.

Працівники **бібліотечної системи м. Коростеня**, адміністрація, бібліотекарі, методисти ЦБС не розгубилися, а почали приймати дуже важливі рішення, які дали змогу книгозбірням зберегти робочий ритм, а користувачам – не відчувати різниці в якості обслуговування «до» і «після».

Зокрема, були підготовлені рішення щодо:

- дистанційного обслуговування користувачів, запровадження нових онлайн-послуг та активізації наявних електронних сервісів;
- посилення зовнішньої комунікації бібліотек;
- організація дистанційної роботи бібліотечних працівників, розподіл поточних завдань і напрацювання стратегії контролю за їх виконанням;
- налагодження онлайн-комунікації з колегами та забезпечення санітарно-гігієнічних умов для всіх працівників.

На початку березня методисти ще встигли підготувати та провести для фахівців системи практикум *«Сучасні тенденції інформаційно-бібліографічного обслуговування користувачів»*.

Вже декілька років поспіль методисти готують для бібліотечних працівників серію методичних видань *«Спілкуємось... Міркуємо... Вчимося...»*, в яких висвітлюють різні теми, що стосуються роботи бібліотечних закладів. Ця форма стала доречною під час дистанційної роботи.

У випуску №1 даного видання розписаний семінар-практикум *«Бібліотечне краєзнавство: стан, важливість, удосконалення»*, який був підготовлений методистом ЦБС і розданий фахівцям для опрацювання. Брошура містить детальний інформаційний матеріал про зміст краєзнавчої роботи публічних бібліотек.

Разом із працівниками відділу комплектування та обробки літератури були підготовлені та роздані бібліотечним працівникам системи інформаційні матеріали навчальних семінарів з питань УДК.

Семінар *«Планування на 2021 рік: пошук нових ідей, форм роботи та сучасних вимог в бібліотечній роботі»* був підготовлений методистом ЦБС і проведений в онлайн режиму.

На семінарі радили колегам звернути увагу при складанні плану на 2021 рік на знаменні та пам'ятні події в житті країни і світу. Крім цього методист представила матеріал *«Книги-ювіляри 2021 року»*, до якого увійшли твори українських письменників, а ще улюблені багатьма українцями твори

світової літератури. Сьогодні бібліотека може сприяти досягненню цілей сталого розвитку у багатьох сферах. Вона є місцем для інноваційних ідей (місцем зустрічі людей та ідей). По темі «Цілі сталого розвитку» (ЦСР), які ще називають «Глобальними цілями» було надано фахівцям ще додатково декілька порад.

Крім цього багато було подано рекомендацій стосовно роботи з громадськими організаціями, написанню нових проєктів. Детально обговорили роботу закладів з різними категоріями читачів і вирішили активніше застосовувати інноваційні форми бібліотечної роботи.

Стає очевидним, що без активної роботи в онлайн-площині бібліотеки втрачають своїх потенційних користувачів. Контент веб-сайтів, блогів та сторінок в соцмережах має постійно оновлюватися. Епідемія коронавірусу поставила бібліотеки у ситуацію швидкого реагування і розвитку онлайн-сервісів.

Тому було запропоновано бібліотечним працівникам звернути увагу на програми Viber, Zoomu, інстаграм скайп-зв'язку, де можна проводити казко-терапевтичні заняття, флешмоби, години інформації, бесіди-обговорення та ін.

2020 рік став складним для бібліотек, у зв'язку з оголошенням карантину деякі заплановані заходи залишилися не реалізованими, це, в основному, опитування, анкетування, дослідження, тому що було відсутнє живе спілкування з користувачами, а більшість з них проводилися в онлайн-форматі.

В рамках «Школи сучасного бібліотекаря» методист підготувала рекомендації для фахівців *«Інсталяції в бібліотеці»*, в якому розписала суть даної форми роботи.

В рамках «Школи молодого фахівця» був проведений з працівниками ЦБС м. Коростеня день професійного спілкування *«Новітні тенденції організації обслуговування користувачів»*. Під час спілкування працівники з

великим стажем роботи ділилися своїм досвідом стосовно обслуговування різних вікових категорій.

Працюючи дистанційно, бібліотекарі не забували, що головною послугою залишається – просування книги. Тому методистом було проведено онлайн-обговорення *«Просування читання та залучення читачів: сучасні підходи і можливості»* та дискусійний день *«Як краще популяризувати пасивну частину книжкового фонду»*.

Для молодих працівників системи методист підготувала та роздала методичну консультацію *«Помічник» молодому фахівцю»*. Дане видання містить методичну консультацію по організації роботи публічної книгозбірні, яка містить різні методи діяльності бібліотеки по задоволенню інформаційних потреб користувачів. *«Помічник»* стане при нагоді новопризначеним бібліотекарям у професійній роботі, а також для бібліотечних фахівців.

Молодість – кращий період життя. Майбутнє держави за молодими. Кожен із нас намагається продовжити молодість, хоча б в душі. Методична консультація *«Молодь. Час. Книга»* підготовлена методистом для фахівців бібліотек та несе інформацію про те, що сьогодні саме книга є життєво необхідною складовою виховання майбутнього покоління українців.

Дотримуючись усіх карантинних вимог, 5 листопада у центральній бібліотеці міста відбулася чергова атестація бібліотечних працівників ЦБС м. Коростеня.

Протягом року методистом були підготовлені статті до місцевих газет, дописи на сторінки соціальних мереж та на сайти бібліотеки та міста. Систематично знайомила з фаховою періодикою та новинами Інтернет-ресурсів провідних бібліотечно-інформаційних установ і всю цікаву, корисну інформацію рекомендувала своїм колегам як в режимі онлайн, так і в телефонному. Для колег ЦБ готувала тематичні огляди фахових та спеціальних журнальних видань.

Бібліотекарів міста методист активно заохочує до відстеження, вивчення та можливого провадження в діяльність книгозбірень позитивного та інноваційного досвіду публічних бібліотек України.

Основним майданчиком методичної діяльності є сайт, блог, сторінки в соціальних мережах, електронна пошта та інші засоби комунікації, на яких методист презентує свої інформаційні доробки. Так протягом року були підготовлені: година взаємних порад *«Професійний тандем»*, інформаційний огляд *«Нове в бібліотечній справі»* інтелектуальна гра-дартс *«Бій інтелектуальний бібліотечний»*, позитивний досвід для бібліотекарів *«Ідея+фантазія: сучасна виставка в бібліотеці»* та ін.

Методист взяла участь у Всеукраїнському конкурсі методичних видань *«Фонтан ідей у бібліотечних виданнях»* і надіслала досвід роботи у формі інформаційно-бібліографічного калейдоскопу *«Проектна діяльність бібліотек ЦБС м. Коростеня як інструмент інноваційного розвитку»* у обласну бібліотеку для юнацтва Житомирської обласної ради.

День аналізу стану бібліотечного обслуговування населення міста за 2019 рік проходив у формі бібліотечної мозаїки під назвою *«Бібліотеки ЦБС в міському соціумі: успіхи, цілі, плани, сподівання»*. Методист підготувала програму заходу, в якій вказані цікаві теми для виступів.

Працівники ЦБ дбають про свій фаховий рівень та працюють над рекламою своїх послуг.

Задля цього на радіо вийшло 7 радіопередач та 17 відеосюжетів на Коростень ТВ про роботу бібліотечних закладів. Було надруковано 60 статей у газетах: *«Вечірній Коростень»*, *«Іскоростень»*, *«Житомирщина»*, *«Древлянський край»*, *«Приватна газета»*.

Методист підготувала письмові висновки аналізу планів роботи на 2021 рік та проаналізувала звіти роботи бібліотек міста за 2020 рік.

Крім цього були підготовлені таблиці основних показників роботи бібліотек міста Коростеня у порівнянні (2013-2019рр.).

Був проведений експертно-діагностичний аналіз діяльності центральної бібліотеки, підготовлена методистом загальна довідка та озвучена на Раді при директорі.

Для популяризації національно-патріотичної тематики методистом протягом року були підготовлені: тематична година *«Тільки разом збережемо незалежність»* (до Дня Соборності), консультація *«Патріотичне виховання особистості: виклик часу і завдання бібліотек»*, папка-досьє: *«Герої сучасності: славні сини української землі»*, патріотична гра *«Державні символи та обереги України: вивчаємо, популяризуємо»* історичний нарис *«Козацька героїка захисників України»* (до Дня українського козацтва) та ін.

Інформаційний лист *«Великодні традиції в різних країнах, сценарій заходу «Європейський віночок» та сигнальну інформацію («2020 – Рік Європи в Україні»)* для фахівців бібліотек підготувала методист.

В умовах складної екологічної ситуації питання екологічної освіти на Коростенщині дуже актуальне. Адже екологічне неблагополуччя в регіоні в значній мірі пов'язане саме з низьким рівнем екологічної культури. Тому так необхідно для кожного бути у всеозброєнні екологічними знаннями.

Розуміючи важливість екологічного виховання, бібліотеки міста Коростеня одним із головних своїх завдань визначила екологічну просвіту. Доцільною була інформаційно-методична консультація *«Екологічне просвітництво: нові підходи, нові можливості»*, вона містила цікаві факти та явища, які можна використовувати у роботі бібліотек.

До відзначення 34-річниці Чорнобильської трагедії працівники центральної бібліотеки для користувачів та жителів міста підготували відео-поетичний марафон, сценарій якого підготувала методист ЦБС.

<https://youtu.be/-Hut6tYcCFQ>

Для популяризації літератури з природознавчих наук та екологічних знань пропонувалось використовувати методичні матеріали, які були підготовлені у поточному році, зокрема: літературна година *«Краса довкілля*

в мистецтві», запитання брейн-рингу «У царстві фауни і флори», година цікавих повідомлень «Твоє здоров'я в лісі і лузі».

Ці та інші методичні матеріали знаходяться у методичному кабінеті і кожен може ознайомитися і використати у проведенні масових заходів для користувачів. Для фахівців бібліотек міста з питань правової освіти було підготовлено ряд різних форм роботи, це: запитання для обговорення «Бібліотеки на допомогу правовій освіті та соціальній адаптації молоді», методичні поради «Щоб світилася добром і щастям дитяча душа», бесіда-консультація «Соціальний захист незахищених верств населення», інформаційна хвилинка «Новітні формати профорієнтаційної роботи з молоддю, методичний матеріал «Правове виховання дітей і молоді».

Популяризацію читання фахівці міста вважають одним із найефективніших способів просування книжкової продукції як складової рекламної комунікації. Тому методист підготувала різні рекомендації щодо просування та популяризації читання, а саме: інструктивно-методичний лист на допомогу популяризації творів українських авторів «Нас єднає книга», бібліотечну розвідку «Сучасна українська дитяча література та книга у дзеркалі премій, конкурсів та рейтингів»), методичні рекомендації «Можливості бібліотеки щодо просування читання у молодіжне середовище: сучасний підхід»), літературну годину «Книга для дитини, як сонце у житті».

Під час карантину, працюючи у групах, методист разом з колегами підготували літературну годину спогадів «Материнська любов найсвятіша» і зняли відео, яке розмістили на блозі «БібліоШелест» <https://biblioshelest.blogspot.com/2020/11/blogpost.html?fbclid=IwAR0g4MiCR0fm3P3MnwyohAmPx5oyElpknHjNEr2PYGxtb4uFrd>

У наш час значно зріс інтерес читачів до історії як рідного краю, так і до знайомства з відомими, талановитими людьми рідного краю.

До літературно-мистецького краєзнавства можна віднести підготовлений методистом літературний портрет «Віктор Васильчук: Той, хто йде вперед і

не зупиняється». В цьому році письменник-земляк святкував своє 60-річчя і разом з ним на святі були працівники бібліотечної системи

2020 рік знаменний для міста тим, що на державному рівні відзначалося 1075-річчя з часу першої згадки про місто Коростень. Для користувачів, містян, друзів нашого міста бібліотекарі в соціальній мережі розмістили краєзнавчу вікторину на знання історії міста Коростеня *«Рідне місто пізнаю!»*, запитання до вікторини були підготовлені методистом.

До цієї ж теми була підготовлена і історична мандрівка *«Коростень: історія і сьогодення»*, де було розміщено інформацію про історичні події міста та як живе Коростень у наш час.

Нині особливо актуальними є дослідження проблем читання, формування читацької культури і читацької компетенції. На сьогодні культура читання в центрі уваги. І тому методист підготувала для працівників ЦБС мотиваційні поради *«Навіщо читати книги?»*

У наш час значно зріс інтерес читачів до історії як рідного краю, так і до знайомства з відомими, талановитими людьми Житомирщини.

2020 рік знаменний для міста тим, що на державному рівні відзначалося 1075-річчя з часу першої згадки про місто Коростень. Для користувачів бібліотеки, містян, друзів нашого міста бібліотекарі в соціальній мережі розмістили краєзнавчу вікторину на знання історії міста Коростеня *«Рідне місто пізнаю!»*, запитання до вікторини були підготовлені методистом.

Крім цього, до цієї ж теми була підготовлена і історична мандрівка *«Коростень: історія і сьогодення»*, було розміщено інформацію про історичні події міста та чим живе Коростень у наш час.

Підготовлено виступ та презентацію *«Бібліотека суспільного простору»* для присутніх членів Координаційної ради з питань реалізації Стратегічного плану розвитку міста Коростеня, членів міської конкурсної комісії з оцінки проектів, поданих громадськими організаціями в 2019 році.

У цьому році серед бібліотекарів ЦБС м. Коростеня був організований конкурс на краще написання міні-есе «Я і моя професія». У конкурсі взяли участь 27 бібліотечних працівників.

Конкурс був підготовлений та проведений напередодні Всеукраїнського дня працівників культури і майстрів народного мистецтва і проводився у номінаціях «Свідомий вибір професії» та «Життєва ситуація».

Відео переможців конкурсу міні есе «Я і моя професія» було розміщено на блозі «БібліоШелест».

Директор та методист ЦБС разом з ГО «Місто 2025» протягом двох днів спільно з представниками закладів культури, освіти, підприємцями м. Коростеня напрацьовували ідеї для створення бренду Коростеня та удосконалення стратегії розвитку міста до 2025 року.

Методист ЦБС визначає та удосконалює зміст, форми та методи роботи бібліотек ЦБС, в постійному пошукові щодо позитивного іміджу бібліотек та бібліотечних працівників, готуючи методичні розробки, рекомендує фахівцям інноваційні процеси у бібліотечному обслуговуванні.

Під час проведення урочистостей до Всеукраїнського дня бібліотек було презентовано нові досягнення в діяльності бібліотек міста, зокрема в успішному запровадженні інноваційно-креативних проектів «Бібліотека суспільного простору» і «SMART Бібліотека».

Протягом року методист готувала інформаційні матеріали на сайт ЦБС, офіційний сайт міста, блог «БібліоШЕЛЕСТ» та соціальної Інтернет мережі. Випустила 3 випуски методичних видань «Спілкуємось... Міркуємо... Вчимося...» різної тематики.

Підготувала та віддрукувала інформаційно-бібліографічний калейдоскоп ЦБС м. Коростеня «Проектна діяльність бібліотек ЦБС м. Коростеня, як інструмент інноваційного розвитку».

Був зроблений письмовий аналіз роботи бібліотек і підготовлений та віддрукований «Статистичний збірник в цифрах 2018-2019 рр.

«Бібліотеки міста Коростеня у дзеркалі статистики». Дане видання містить основні статистичні показники діяльності бібліотек міста за 2018-2019 рр.

Готуючи семінари, практикуми, презентації, роздаткові матеріали, застосовуємо свій інтелектуальний потенціал, інноваційні технології та широко використовуємо їх у наданні практичної допомоги бібліотекам міста.

Завдання та напрямки діяльності ***Любарської центральної бібліотеки*** у звітному році визначалися відповідно до законів України щодо бібліотечних установ. Кожний структурний підрозділ виконував свою вже визначену місію, реалізуючи на практиці інформаційну, освітню, комунікативну та дозвілєву місію. Оновлювались фонди, доступ до мережі Інтернет, бібліотечних, правових та інших спеціалізованих баз даних сучасною аудіотехнікою для організації та проведення заходів.

У районі діє розгалужена й багатопрофільна система підвищення кваліфікації. Серед основних форм найкраще себе зарекомендували: семінари-практикуми, практичні заняття, години взаємних порад, професійні консультування, стажування молодих фахівців, методичні дні, професійні діалоги, заняття в універсальній школі практичного навчання, бібліовізиту в кращі бібліотеки, огляди нових методичних матеріалів «Методичний калейдоскоп».

На базі Юрівської сільської бібліотеки, що є однією з кращих, відбувся семінар-практикум «Краєзнавча робота як фактор позитивного іміджу бібліотеки».

Бібліотекарі обговорили організацію краєзнавчої роботи, форми й методи роботи, поєднання традицій та інновацій, а також її вплив на формування національної свідомості та любові до рідного краю. Під час заходу відбулася презентація історико-краєзнавчого нарису «Любар».

Наша колега з Юрівської бібліотеки поділилася своїм досвідом у напрямку краєзнавства та організувала літературну годину «А мати

рушничок вишивала». Відбувся професійний діалог, до якого долучилися сільські бібліотекарі, розповідаючи про те, як популяризують краєзнавство.

На початку року відбулася атестація працівників культури району. Для бібліотекарів було організовано День професійного спілкування «Районна бібліотека – працівникам сільських бібліотек». Всі були ознайомлені з наказом про атестацію та положенням про проведення атестації. Було надано ряд консультацій з різних питань бібліотечної роботи, а також запропоновано підготовчий термін, під час якого бібліотекарі змогли б задати питання провідним спеціалістам районної бібліотеки.

Несподівана ситуація, яка склалася внаслідок епідемії, внесла зміни у звичне життя наших бібліотек. Пандемія коронавірусу СОУЮ-19 створила для бібліотек району незвичну ситуацію, що вимагала від працівників пошуку нових методів роботи. Як бібліотекам під час карантинних обмежень продовжувати реалізацію своєї місії, знайти можливості для активної діяльності та поєднання безпечних умов для своїх користувачів йшлося під час проведення години порад «Бібліотеки в умовах карантину».

Відбувся семінар-практикум «Планування та звітність в бібліотеках: нові пріоритети та завдання». Присутні ознайомилися з графіком здачі звітів на 2020 р. та планів роботи на 2021 р., отримали необхідні консультації та методичні матеріали та календарі знаменних та пам'ятних дат на 2021 рік.

Методична діяльність *бібліотек Лугинської ТГ* була спрямована на креативне застосування інноваційних форм в бібліотечній діяльності.

Організовували заходи з виконання визначених основних завдань та реалізацію державних і регіональних програм розвитку культури та бібліотечної галузі зокрема. У зв'язку із карантинном та щорічним зменшенням сільського населення, бібліотекарі були позбавлені можливості виконання необхідних навантажень по кількості користувачів і книговидач для роботи в режимі повного дня.

Підвищення кваліфікації бібліотечних працівників здійснювалися усіма відділами центральної бібліотеки ОТГ з урахуванням специфіки їх

діяльності. Але основна робота проводиться організаційно-методичним відділом, в якому до уваги бібліотекарів організована постійно діюча виставка фахових документів «Використайте у своїй роботі», «Знайомтесь: наші видання», «До вашого відома». На виставці «Навчаємо. Радимо. Допомогаємо» в розділах «Бібліотечне законодавство», «Бібліотека – територія ідей», «Бібліотечне краєзнавство», «В нотатник бібліотекаря» представлені матеріали, які бібліотекарі використовували в своїй роботі.

Оформлено фотоальбом «Мить зупинена у кадрі», зібрано ряд краєзнавчих матеріалів. До послуг бібліотечних працівників району – професійне періодичне видання «Бібліотечна планета», картотека документів і матеріалів з питань бібліотечної справи, папки-накопичувачі з різних питань бібліотечної діяльності.

Вся робота організаційно-методичного відділу проводиться згідно з річним планом і спрямована на організацію безперервної бібліотечної освіти.

Основними напрямками роботи у звітному році була методична, практична, консультативна допомога бібліотекам. Проводився моніторинг діяльності бібліотек, вивчався, узагальнювався, популяризувався кращий досвід роботи бібліотек, акцентувалась увага на організації безперервної професійної бібліотечної освіти колег, збір, систематизація та зберігання документів та матеріалів з питань бібліотечної справи, здійснювалась підготовка та видання методичних матеріалів з актуальних проблем діяльності бібліотек, проводилися соціологічні вивчення з різних напрямів бібліотечної роботи, продовжувалась координація діяльності бібліотек різних систем і відомств, надавалась допомога працівникам сільських філій у розкритті їхніх творчих здібностей.

Основою методичного забезпечення діяльності філій була аналітика. За результатами такого аналізу, нині, як і щороку, було видано оглядово-аналітичну довідку «Діяльність ЦБС в цифрах». Методична служба виявляла, потенційних ділових партнерів бібліотеки, залучала їх до співпраці «Бібліотека. Влада. Час: практика співпраці». З метою підвищення фахового

рівня бібліотечних працівників, продовжувала працювати Школа сільського бібліотекаря. Згідно з планом роботи Школи проводились навчання з різних напрямків діяльності: «Проектна діяльність в бібліотеці», «Прозора» бібліотека», «Професіоналізм, етика та культура бібліотечного обслуговування», працівниками виконувалися домашні завдання «Ідеї. Практика. Досвід».

На занятті Школи бібліотекаря підведено підсумок діяльності бібліотек у 2019р., окреслено основні напрямки на 2020р., проведено мультимедійну презентацію блогу «БібліоЛугини», здійснено аналіз планів роботи і звітів сільських філій району.

Найбільш істотного впливу в результаті реформи адміністративно-територіального устрою системи місцевого самоврядування зазнали публічні бібліотеки у сільській місцевості. Аби якісно функціонувати, бути затребуваними, бібліотеки мали змінюватися залежно від вимог часу, потреб суспільства, громади, підвищувати соціальну значущість, запроваджувати нові форми роботи, знаходити підтримку і взаєморозуміння з владою, громадою, партнерами. «Бібліотека на службі громади: нова реальність, нова роль» – за такою темою проведено семінар, на якому розглядалися ці питання.

В консультації «Сучасна сільська бібліотека – новий формат діяльності» методист розкрила основні складові моделі сучасної сільської бібліотеки, окреслила завдання, на яких необхідно зосередитись, зупинилась на питанні нового бачення просторових рішень та ін. Жваве обговорення та інтерес викликало ділове коло «Публічна бібліотека – нова стратегія розвитку», а також вивчали Постанову КМУ від 6.02.2019 р. №72 «Про затвердження соціальних нормативів забезпечення населення публічними бібліотеками в Україні». Під час практичних занять складали карту своєї громади, тестували свій творчий потенціал.

На завершення, як підсумок, у форматі мозкового штурму, визначали місію сучасної публічної бібліотеки: накопичення, збереження

інформаційних ресурсів, забезпечення інтересів і запитів реальних та віртуальних користувачів, створення умов для творчого, інтелектуального та гармонійного розвитку особистості.

З 12 березня 2020 року бібліотеки тимчасово припинили роботу з обслуговування читачів.

Вивчивши практику зарубіжних книгозбірень щодо цього та рекомендації УБА, внесено зміни в плани роботи. Поступово робота бібліотек налагодилася, перейшовши на терена віртуального простору.

Методичним відділом видано рекомендації щодо виходу бібліотек із карантину, які містили питання роботи бібліотеки в період та після пандемії, громадську безпеку, дезінфекцію бібліотечного фонду і т. п. Постійно здійснювалася пошукова робота в мережі Інтернет та підбір матеріалу щодо цього важливого питання.

Інформування і зворотний зв'язок методичного відділу з сільськими бібліотекарями відбувались через соціальні мережі, електронну пошту, через інтерактивні форми спілкування Facebook Messenger, Viber, SMS.

Таким чином, постійно надавалася консультаційна допомога з різних аспектів бібліотечної роботи. Відбулися заняття Клубу фахівців «Сучасний інформаційний потенціал бібліотеки в умовах карантину», «Створення нового іміджу бібліотеки і бібліотечної професії», де обговорювалися зміни професійних функцій бібліотекаря, як розширити канали комунікації з користувачами та самостійно опанувати онлайн-програми для налаштування дистанційного спілкування.

За короткий час бібліотекарям довелося змінити та опанувати свої професійні функції, розширити канали комунікації з користувачами.

Надано рекомендації щодо річного планування бібліотек на 2021 р. з урахуванням сучасних тенденцій. В серії «Фаховий блокнот» було видано листок-сигнал «Інформація для вашої роботи», брошура «Письменник на листівці». Постійно проводилася пошуково-аналітична робота.

В звітному році виїзди було здійснено вибірково. Після завершення виїздів надавалися рекомендації щодо усунення недоліків, якщо вони були, визначалися терміни виконання завдань та здійснювався контроль за їх виконанням.

Одним із важливих напрямків методичної діяльності залишалася мотивація подальшого розвитку бібліотечних напрацювань через обмін досвідом. Книгозбірні, незважаючи на ситуацію, як і раніше, залишаються зі своїми читачами і продовжують культурну, інформаційну і просвітницьку діяльність.

Використання платформи ZOOM дозволило бібліотекарям брати активну участь у бібліотечному житті країни. Працівники центральної бібліотеки пройшли навчання через онлайн-курси обласного центру підвищення кваліфікації працівників культури, мистецтва та туризму.

Значна частина бібліотекарів Лугинщини успішно оволоділа цифровими навичками за сучасним форматом на онлайн-платформі з цифрової грамотності Міністерства цифрової політики України «Дія. Цифрова освіта» і отримали сертифікати.

Плануючи і організовуючи методичне забезпечення роботи бібліотек в **Малинській ЦБ** завідувачка методичним відділом найбільшу увагу приділяє аналізу та узагальненню їх роботи, формуванню пакету документів з професійних знань, впровадженню інновацій, вдосконаленню СПК, рекламній діяльності з просування своїх установ. Однією з головних функцій у своїй роботі методист вважає аналітичну, яка дає позитивні результати вже протягом багатьох років. Постійне навчання, підвищення рівня професіоналізму колег в звітному році – головне кредо в діяльності методичної служби.

Велику роль в звітному році відігравали семінари, програми яких були досить насичені актуальними темами, практичними порадами, перспективними напрямками роботи, зокрема можливостями бібліотек в реалізації цілей сталого розвитку. Учасники семінарів забезпечувалися

методичними матеріалами з тем занять на електронних носіях. В практиці роботи методиста залишалася організація і проведення стажування новопризначених працівників «Шлях у професію». Стажування на тему «Бібліотека: зміст, завдання і пріоритетні напрями діяльності в сучасних умовах. Проблеми. Регламентована документація. Планування роботи» містила консультації, практичні заняття, домашні завдання. Всі бібліотекарі отримали методичний матеріал з організації роботи «Шпаргалка молодого фахівця». В Інтернет-центрі ЦРБ для сільських колег було проведено навчання «Текстовий редактор Word» та «Використання Microsoft Publisher в роботі бібліотекаря». Такі практикуми давали сільським фахівцям можливість дізнатися про програми та online-сервіси, які знадобились під час повсякденної роботи.

Початок коронавірусної пандемії змусив шукати власну нішу в соціокультурному середовищі і відповідно реагувати. Методистом розроблялись рекомендації, здійснювалась інформаційна підтримка, яка полягала у постійному моніторингу та складанні переліку інформаційних ресурсів: створення пакету листівок про COVID-19 для поширення на місцях, підготовці циклу Порад бібліотечної медсестри: «Спокій чи тривожність: як отримати правильну стратегію у період карантину», поради батькам на час карантину, «Про вірус COVID-19 з надійних джерел», корисні сервіси онлайн для самоосвіти і т. п. Ці матеріали були великою підтримкою та допомогою на час карантинних обмежень.

Давно і ефективно працює у відділі така форма роботи як «Віртуальний методпорфель», постійно працювала «Телефонна гаряча лінія», на Вайбер працював груповий дзвінок, який доступний і на смартфоні і на комп'ютері. Бібліотекарі району доступні через чат, електронну пошту, телефон, соціальні мережі, меседжер «Віртуальний методист».

Особливого значення дистанційна освіта набула під час пандемії, бо треба було працювати в умовах дотримання соціальної дистанції, але в цьому були безперечні переваги: можливість навчатись у зручний час в звичному

оточенні та автономному темпі. Методист районної бібліотеки дотримується думки, що в межах обмеженого фінансування бібліотек, дистанційна освіта фахівців може бути взагалі вирішенням питання покращення якості кадрового потенціалу, яке гостро стоїть у сільських бібліотеках. В результаті обмежень проведення заходів, які в колег області були можливі лише онлайн, робота у віртуальному середовищі вже стала звичкою. З часу відкриття блогу «БібліоМалин» ведеться робота над його вдосконаленням та над його контентом.

За 2020 рік сторінки блогу відвідали 22 500 раз, всього на січень 2021 р. – 181 600. Опубліковано 140 постів. Бібліотечні інформаційні продукти та послуги рекомендуються у Фейсбуці «Бібліотечна платформа».

За звітний рік було розміщено більше 60 мультимедійних презентацій та відеороликів на різноманітні теми, публікувалися відеовітання, поширювалася інформація про флешмоби «Карантин з книжкою» та відеочелендж «Державність і воля».

Впродовж року готувались публікації в ЗМІ про творчі акції та послуги бібліотек. Для підвищення своєї професійності сільські бібліотекарі завжди можуть попрацювати у методичному кабінеті, де облаштовані виставки, папки-накопичувачі, велика кількість методичних матеріалів за основними напрямками роботи (з року в рік методична служба видає найбільшу кількість методичних матеріалів в області).

В умовах пандемії були корисними підготовлені матеріали, які бібліотеки отримали онлайн: «Бібліотека в режимі онлайн», цикл «Поради бібліотечної медсестри», списки безкоштовних онлайн-ресурсів про культуру, методичні поради «Х'ютогіка для бібліотекарів» та ін.

Працівник методичної служби постійно наголошував колегам, що імідж бібліотеки залежить від розуміння її працівниками своєї нової ролі в житті суспільства. Співпрацюючи з владою, бізнесом, закладами освіти, ЗМІ, іншими партнерами, бібліотеки м. Малина стали центрами місцевих громад, а бібліотекарі – інформаційними навігаторами, фахівцями, від яких в повній

мірі залежить освітній, культурний і технологічний рівень громадян. І тому бібліотечна практика постійно потребує і буде потребувати зростання професійної кваліфікації бібліотечного персоналу.

Продовжувалась добра традиція проведення відвертого професійного спілкування та обмін досвідом роботи. Під час цих заходів, що проводяться на базі всіх бібліотек міста, обов'язковими живими елементами є методи активного навчання, практичні заняття, прес-огляди та дайджести фахових видань.

Методичні дні «Час відвертої розмови» стали дуже дієвою формою індивідуального навчання, під час яких можна краще вивчити проблеми бібліотеки, фахову підготовку бібліотекаря, надати методичну і практичну допомогу.

Протягом року було проведено такі семінари-практикуми: «Корисні інтернет-сервіси для ефективної діяльності сучасного бібліотекаря», «Нестандартні методи залучення дітей до читання», «Публічні бібліотеки: нова реальність, нова роль», «Сучасна молодь в сучасній бібліотеці», «Робота бібліотек міста в період карантинних умов».

Для бібліотечних працівників з малим досвідом роботи були підготовлені і проведені заняття в школі молодого бібліотекаря: «Інноваційний пошук-основа розвитку бібліотек», «Презентуємо себе – презентуємо бібліотеку: секрети успіху», «Обговорення плану роботи на 2021 рік», «Формування веб-сайтів бібліотек», «УДК: методика індексування».

Професійне консультування та піклування про професійне зростання бібліотекарів продовжувало бути однією з основних функцій методичної роботи. Бібліотекарі-практики підвищували свою кваліфікацію беручи участь у семінарах, оглядах спеціальної літератури, вивчали і впроваджували в практику своєї діяльності досвід інших бібліотек.

На запити бібліотекарів було підготовлено і надіслано для роботи методичні поради: «Великий воїн, дипломат і політик» (до 425р.з д.н. Б.

Хмельницького)», «Люби свій край, поважай свою історію», «2020 – Рік Європи в Україні», «Портрети сучасних авторів» (до ювілею В. Лиса, А. Кокотюхи, О. Забужко).

Методичні поради стали в нагоді колегам в роботі при оформленні книжкових виставок, підготовці та проведенні масових заходів, сприяли підвищенню кваліфікації бібліотечних працівників.

Значним підспір'ям для роботи стали Дні інформації «Рідна мова – Всесвіту основа», «Україна від хрещення Русі до сьогодення», Дні бібліографії «Писемні пам'ятки України», «Земля. Людина. Майбутнє», сценарії масових заходів, зокрема: літературний портрет «Поезія – це завжди неповторність...» (до 90 р. з д.н. Л. Костенко), літературна година «Люди звать це долею» (до ювілею Оксани Забужко), літературно-розважальна програма «Свято хранителів мудрості», патріотичний вечір-зустріч «Вітчизну прославили мужністю» та інші.

Стабільною і ефективною формою методичної допомоги залишалися виїзди до бібліотек. Здійснено 10 виїздів з наданням методичної і практичної допомоги в наочному оформленні бібліотек і роботі з фондом.

У 2020 році було надано консультаційну допомогу бібліотекарям міських бібліотек, шкільних бібліотек, бібліотекарю школи мистецтв. За звітний рік надано 15 індивідуальних консультацій. Консультаційна допомога надавалась з питань планування роботи та звітності, організації краєзнавчої роботи, підготовки посібників «малих форм», буклетів, наочного оформлення, підготовки виступів на заходах з підвищення кваліфікації, розробки сценаріїв масових заходів, ведення документації.

На офіційний сайт міста в розділ «Новини культури» систематично надавалася інформація про кращі заходи, які проводилися бібліотеками міста. За звітний період надано 30 інформацій. Систематично надавалася інформація через блог «На долонях книги» міської центральної бібліотеки.

Нове інформаційне середовище зумовило суттєві зміни і в діяльності бібліотечних працівників *Народицької ОТГ*, виявило нові тенденції в їхньому підході до професії, саме цьому сприяла система безперервної освіти. Пріоритетною формою залишалися семінари, практикуми. Їхня тематика різноманітна, а ефективність очевидна.

В Народицькій селищній бібліотеці був проведений семінар за темою: «Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року: якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України».

Звісно ж, що отримані поради сприяли покращенню роботи працівників сільських бібліотек з різних напрямків діяльності та в певній мірі сприяли удосконаленню їх вмінь, знань та навичок.

Також значна увага приділялась організації практикумів-тренінгів для працівників сільських бібліотек з різних питань бібліотечної діяльності. Серед інших, згідно з планом, розглядалась така актуальна і необхідна тема як «Універсальна десяткова класифікація: методика індексування».

Підготовлено 6 методичних порад та рекомендацій на допомогу сільському фахівцю. У звітному році, як і завжди, вагомим дієвим моментом роботи було надання методичної та практичної допомоги на місцях.

Та з карантинних причин, протягом звітнього року працівниками селищної бібліотеки зроблено всього 1 виїзд.

На період карантину методистом була запроваджена рубрика на бібліотечній сторінці Facebook: #Бібліотечна хвилинка, де надавалися методичні онлайн-рекомендації та консультації для бібліотекарів.

Під час дистанційної роботи основна частина консультацій була в телефонному режимі та за допомогою Messenger, Viber.

Створено нові рубрики на бібліотечній сторінці Facebook: #Бібліотечна хвилинка, #читацька закладка, #задоволення з книгою, #Абонемент_рекомендує, #порада_дня, #Бібліограф_інформує, #всезнайко #На_шпальтах_періодики, #оновлюйся,_розвивайся,_твори.

Щоб відповідати вимогам часу, бібліотекар повинен постійно вчитися, змінювати свій імідж – цього потребує суспільство і час – так вважають колеги-методисти області. З метою підвищення професійного рівня працівників бібліотек в **Новоград-Волинській ЦМБ** впродовж 2020 року працювала лабораторія професійної творчості «Досвід кожного – багатство всіх», школа інноваційної майстерності, клуб бібліотекарів «Живинка».

Під час виробничої наради «Бібліотека і громада: партнерство заради успіху» підвели підсумки роботи бібліотек міської централізованої бібліотечної системи за 2019 рік, визначили пріоритетні напрямки діяльності на 2020 рік. В зв'язку з епідеміологічною ситуацією, яка склалася в країні, у березні провели виробничу нараду «Робота бібліотек в умовах карантину».

На базі центральної міської бібліотеки ім. Юрія Ковальського проведено тренінг «Бібліотека і електронна звітність». З метою удосконалення діяльності бібліотек з питань національно-патріотичного виховання провели семінар-тренінг «Бібліотека як активний учасник процесу формування національної свідомості дітей і підлітків».

Під час семінару-практикуму «Бібліотеки в соціокультурному середовищі міської громади. Актуальні напрямки розвитку бібліотек» піднімали важливі питання роботи бібліотек на сучасному етапі, а саме: «Пандемія COVID-19: нові формати діяльності публічних бібліотек», «Бібліотеки у досягненні Цілей сталого розвитку», «Пріоритетні напрями формування бібліотечно-інформаційних ресурсів», «Соціокультурна діяльність як основний напрямок просвітницької місії бібліотеки», «Інформаційно-просвітницька діяльність бібліотек з питань цивільного захисту та безпеки життєдіяльності».

На базі ЦМБ працює лабораторія професійної творчості, де бібліотекарі не тільки навчаються, спілкуються, знайомляться з передовим досвідом, а й діляться творчими задумами і планами. Як зробити молодіжну бібліотеку успішною, - про це говорили під час засідання лабораторії у бібліотеці-філіалі № 5 для юнацтва.

Розуміючи, що імідж кожної бібліотеки в першу чергу залежить від працівника, головними якостями якого має бути не лише професіоналізм та інтелект, а й креативність, винахідливість, пошук цікавих ідей, впродовж року було зосереджено увагу на рекламі установ та їх роботі. Тому під час практичних занять розглядались теми «Створення та редагування фото і відеоматеріалів», «Методика організації та проведення презентацій. Монтаж відео», «Як створити відеоролик: основні етапи та особливості» і т. п.

Вже багато років традиційними партнерами бібліотек міста є освітні заклади. Інформування викладачів, студентів та залучення школярів до бібліотечних заходів – традиційна форма партнерства. Даній темі був присвячений калейдоскоп нових ідей «Бібліотека як простір розвитку неформальної освіти дорослих і дітей». З метою підвищення фахових знань для працівників бібліотек-філій проводилися Методичні дні, Дні професійного спілкування під час роботи яких розглядались актуальні теми, зокрема інформаційної культури, проєктної діяльності і т. д.

Впродовж року для працівників бібліотек проведено методично-консультативні години: «Формування фонду бібліотеки в умовах електронних інформаційних технологій», «Шляхи і методи удосконалення бібліотечного обслуговування соціально-незахищених верств населення», «Можливості Інтернету для повного і якісного задоволення інформаційних потреб користувачів», «Вимоги до складання ділової документації» та ін. Бібліотеки долучилися до інформування читачів про пандемію, розміщували на сайті та сторінках у соцмережах рекомендації щодо захисту від коронавірусу, телефони гарячих ліній для консультацій, графіки прийому лікарів тощо. Працівники бібліотек щоденно оновлювали корисною для відвідувачів інформацією сайт «Бібліотечна Звягельщина», блог «Звягельські дзвіночки», а також сторінки бібліотек в соцмережі Facebook, де розміщували різноманітну інформацію про книги, читання, письменників, видатних митців рідного краю, календар святкових дат і подій, літературний календар, різноманітні рекомендації для читачів, «буктрейлери» на книги-

ювіляри, рекомендаційні списки літератури. Актуальними були списки літератури для батьків і дітей різного шкільного віку, літературні огляди нових книжок та журналів.

А ще готували і демонстрували відеоролики, слайд-презентації, он-лайн подорожі, віртуальні виставки та мультимедійні тематичні огляди до визначних дат і подій в житті держави і суспільства. Впродовж року підготовлено 46 відеороликів і презентацій.

Працівники бібліотек міста брали участь у патріотичній он-лайн акції з нагоди Всесвітнього дня вишиванки «Шануй українське – носи вишиванку».

В умовах карантину бібліотекарі продовжували підвищувати свій загальнокультурний та професійний рівень. Значна частина бібліотекарів успішно оволоділа цифровими навичками за сучасним форматом на онлайн-платформі з цифрової грамотності Міністерства цифрової політики України «Дія. Цифрова освіта»,

За допомогою платформи ZOOM фахівці бібліотек мали змогу долучитися до Всеукраїнської он-лайн конференції «Бібліотеки в умовах пандемії (COVID-19) та громадського обговорення проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», відео конференції «Раут інновацій – разом проти сірих буднів», організованої бібліотекарями Вінниччини та Житомирщини.

Крім того фахівці бібліотек впродовж року обмінювалися досвідом роботи шляхом взаємовідвідування масових заходів.

Працівники методичної служби систематично аналізували роботу бібліотек. Практикували проведення Днів аналізу «Виконання планових показників за 2019 рік, шляхи їх реалізації на 2020 рік», «Аналіз контрольних показників бібліотек за I-е півріччя 2020 року», під час яких підводили підсумки діяльності за рік, півріччя, говорили про недоліки, упущення, розглядали шляхи їх подолання. Щоквартально робили аналіз основних контрольних показників діяльності книгозбірень, вели журнал «Контрольні показники роботи бібліотек».

Ефективною формою залишаються виїзди до бібліотек, під час яких виявляється стан бібліотечного обслуговування населення мікрорайонів міста, відбувається спілкування з спеціалістами, надається консультативна, методична і практична допомога.

Впродовж року зроблено 25 виїздів, практикувались виїзди на замовлення та контрольні виїзди до бібліотек-філій. Провідним аспектом діяльності методичної служби залишалася консультативна допомога, яка надавалася фахівцям бібліотек з найрізноманітніших питань бібліотечної справи. Всього надано 112 консультацій.

Бібліотеки Новоград-Волинської МЦБС працюють для громади і разом із громадою, розуміючи, що тільки комплексні дії, більш широке партнерство і підтримка з боку влади, органів місцевого самоврядування дозволять бібліотекам розвиватися на новому підґрунті. Вже традиційно в грудні бібліотеки проводять публічні звіти про проведену роботу впродовж року перед громадою міста.

Повсякденна клопітка робота колег ЦМБ дала свої результати. За підсумками роботи 2020 року вона визнана переможцем обласного конкурсу «Бібліотечна Житомирщина – 2020», що проводився Департаментом культури, молоді та спорту Житомирської облдержадміністрації.

У 2020 році організаційно-методична робота *Олевської ЦБС* була спрямована на подальше вдосконалення діяльності бібліотечних закладів, надання методичної і практичної допомоги, виявлення кращого бібліотечного досвіду, інноваційних форм роботи.

Робота методичної служби була спрямована на підвищення професійного рівня бібліотечних фахівців, запровадження інноваційних форм навчання, вдосконалення методів самоосвіти, покращання компетенції та обізнаності бібліотекарів громади. Були проведені такі основні заходи з працівниками бібліотек: участь у професійному онлайн-конкурсі «Мое село – частинка України», «Скарбниця» мудрості людської (до Всеукраїнського дня бібліотек).

Проведено підсумки роботи книгозбірень за 2019 рік та основних напрямків роботи бібліотек на 2020 рік. Для сільських бібліотечних колег було організовано і проведено 3 семінари з таких питань як:

- Робота бібліотек в соціальних мережах;
- Напрямки роботи на 2021 рік;
- Креативність як необхідний принцип роботи сучасного бібліотекаря.

Також проведено 2 семінари-практикуми. Для працівників сільських книгозбірень, було організовано семінар-практикум «Професіоналізм, етика та культура бібліотечного обслуговування». На заняттях в Школі молодого бібліотекаря було передбачено такі питання:

- Переведення фондів на систему УДК ;
- Обліку літератури в бібліотеці;
- Робота з первинно-обліковою документацією;
- Наочних форм інформування читачів, якісного та оперативного обслуговування користувачів по запитах.

На заняттях в Школі професійної майстерності були висвітлені такі теми:

- Вчимося писати проекти;
- Організація обслуговування користувачів в сучасних умовах;
- Корпоративна культура та імідж бібліотекаря.

Директор (через відсутність методиста) постійно знайомиться з інформаційними матеріалами на сайтах, блогах та соціальних мережах різних бібліотек, і оперативно надає інформацію про діяльність бібліотек спеціалістам ЦБС «Нове в бібліотечній справі».

Процесу самоосвіти бібліотекарів сприяли виставки методичних матеріалів «Запровадьмо в себе», «Бібліотека – територія спілкування, осередок культурного життя».

Головним завданням методичного відділу в *Попільнянській ЦБ* є вдосконалення змісту, форм та методів роботи бібліотек, постійний пошук і створення позитивного іміджу публічної бібліотеки та кожного бібліотечного фахівця зокрема.

Бібліотекарі територіальної громади приділяли велику увагу підвищенню своєї професійної кваліфікації, брали участь у різноманітних семінарах і тренінгах, навчалися приймати нестандартні рішення та оперативно реагувати на виклики сьогодення.

Враховуючи те, що бібліотеки мають бути простором для творчості, дозвілля, центром неформальної освіти, різноманітних зустрічей, бібліотекарі прагнули бути професійно готовими до вирішення проблем, були ініціаторами творчих, нестандартних, креативних ідей.

Для бібліотекарів системи був проведений семінар «Бібліотеки як агенти цілей сталого розвитку», де було акцентовано увагу присутніх на напрямках та форматах діяльності бібліотек з урахуванням глобальних цілей сталого розвитку ООН та необхідності адаптації бібліотечних послуг до потреб жителів громад. У методичних рекомендаціях було розглянуто ті цілі, які, є найбільш перспективними для впровадження у бібліотечній діяльності.

«Про імідж, бібліотечний піар та майбутнє бібліотек» – під такою назвою був проведений другий семінар працівників Попільнянської ЦБ.

На семінарі обговорювались актуальні проблеми книги і бібліотеки в єдиному інформаційному просторі, зверталася увага на організацію змістовного дозвілля та популяризацію читання.

У звітному 2020 році було проведено також практикуми за темами:

- Практикум від практика. Літня бібліотечна школа на виїзді;
- Про традиції та інновації у популяризації періодики (творче стажування працівників ЦБС);
- Сімейне читання як спільна діяльність родини і бібліотеки;
- Бібліотека в ритмі літа.

В лабораторії професійної творчості «Досвід кожного – багатство всіх» пройшла цікаво година професійних порад: «Як підвищити відвідуваність у бібліотеці», спеціалісти консультували, а бібліотекарі ділилися досвідом.

Сучасний бібліотекар – це один з тих спеціалістів, який повинен вміти все: блискуче орієнтуватися у морі інформації, бути фахівцем з нових інформаційних технологій, бути інтелектуалом, культурологом, піарником, літератором, дизайнером, не кажучи вже про функцію «масовика-витівника». Це та багато чого необхідного і корисного для практики своєї діяльності беруть сільські колеги від заходів, передбачених в СПК.

У 2020 році методичним відділом Попільнянської центральної бібліотеки було організовано і проведено конкурс професійної майстерності «Фото у бібліотеці». Конкурс проводився з метою сприяння формуванню нового іміджу сучасної бібліотеки, популяризації книги і читання, спілкування у бібліотеці, активізації соціальної функції. Родзинкою конкурсу стали номінації: Читання влітку, Спілкування у бібліотеці, Натюрморт з книгою, Гумористичне фото, Подія у бібліотеці.

В 2020 році проводилась школа професійного розвитку «Ідеї. Практика. Досвід». Програмою було передбачено: консультацію-презентацію «Впровадження УДК в практику роботи бібліотеки, систематизація документів, година творчої ініціативи «Сучасна бібліотека – сучасним дітям», ділове консультування «Популяризація літератури шляхом наочних форм», година спілкування «Красзнавчий аспект в системі бібліотечного обслуговування».

В процесі навчання використовувались такі активні форми, як практичні заняття, презентація-обговорення, обмін досвідом, експрес-опитування, інформаційно-методичні панорами-огляди професійної періодики та методичних матеріалів обласних бібліотек, мультимедійні презентації.

Обов'язковим елементом школи було домашнє завдання. Такі форми навчання сприяли зростанню професійної майстерності, формуванню нового бібліотечного мислення, розвитку новаторського підходу.

Кожна четверта середа місяця – методична, під час якої працівники бібліотек зверталися з консультаціями щодо виробничих питань, ділилися успіхами, інноваціями у роботі, отримували поради від методиста, директора, провідних фахівців. А кожного четверга в методичному відділі ЦБ з 14.00 до 16.00 працює так звана «гаряча лінія». У телефонному режимі консультують методисти, бібліографи, провідні працівники ЦБ.

Методичні дні – 2020 р. містили: методичний мікс «У світі бібліотечних новин», бібліодень «Робота бібліотек по формуванню позитивної мотивації за здоровий спосіб життя», креатив-лабораторія «Бібліо-профі: вивчаємо, організуємо, спілкуємось».

Крім цього, в бібліотеках проводили анкетування, опитування, соціологічні дослідження з вивчення читацьких інтересів. Аналіз їх результатів використовувався для покращення діяльності бібліотечних установ регіону.

У методичному відділі діють виставки нових методико-бібліографічних матеріалів: «Видавнича діяльність бібліотек»; «Інновації та методичні матеріали для працівників системи», «Бібліотеки ТГ в інформаційно-бібліотечному просторі».

Протягом звітнього року відділ поповнювався документами з різних напрямків бібліотечної діяльності «На допомогу бібліотекарю», щороку передплачуються фахові журнали «Бібліотечна планета», «Шкільна бібліотека». Систематично проводяться огляди нових надходжень, методико-бібліографічних матеріалів, професійних журналів, тематичні огляди методичних матеріалів, які сприяють розвитку самоосвіти бібліотекарів.

Дуже ефективні та користуються попитом у роботі невеликі оперативні форми – методичні п'ятихвилинки «На консультацію до методиста», «Відгукнись на проблему філіалу».

Основою методичного забезпечення діяльності бібліотек у звітньому році була аналітична діяльність. Одним із методів аналізу є статистика. Це вивчення основних показників роботи, ресурсів бібліотек, окремих напрямів

роботи, моніторинг читання. За результатами такого аналізу була видана оглядово-аналітична довідка: «Загальні показники бібліотек Попільнянської ЦБС за 2019 рік».

На основі річних звітів сільських бібліотек-філій ЦБС та поданих ними планів зроблено:

- аналіз звітів про роботу бібліотек Попільнянської ЦБС за 2019 рік;
- аналіз планів роботи бібліотек Попільнянської ЦБС на 2020 рік.

Стабільною і ефективною формою методичної допомоги залишаються виїзди провідних спеціалістів до бібліотек-філій.

Протягом року було здійснено 5 виїздів в бібліотеки-філії та 3 експертно-діагностичних обстеження.

Підвищенню професійної компетентності бібліотечного персоналу в роботі з читачами сприяє видавнича продукція центральної бібліотеки, яка з кожним роком удосконалюється та розширюється за різноманітними напрямками.

Протягом року було видано 7 методичних рекомендацій, серед них: «Діяльність бібліотек Попільнянської ЦБС в умовах карантину».

Семінари та практичні навчання проводились спільно з працівниками шкільних книгозбірень та бібліотек інших ОТГ.

Кардинальні зміни в суспільстві, посилення демократичних процесів у житті країни, впровадження інформаційно-бібліотечних технологій визначили пріоритети та орієнтири в діяльності *публічних бібліотек Радомишльської ТГ*.

Сучасні інформаційні технології у бібліотечній практиці Радомишля – реалії сьогодення. Комп'ютеризація, забезпечення вільного доступу до мережі Інтернет надає можливості користувачам, незалежно від місця проживання, мати однаковий доступ до інформації для освіти, культурного збагачення, фахової діяльності, самовдосконалення. Сьогодні бібліотеку

відвідують не тільки для того, щоб отримати книгу та періодичні видання, а найчастіше – для отримання оперативної інформації.

Для бібліотечних установ, зачинених на час карантину, користувачі стали віддаленими, але від того не менш важливими і потрібними. Масових заходів немає, але читання ніхто не забороняє.

Пандемія і оголошений карантин спонукали бібліотеки Радомишльського району до розвитку і переосмислення своєї роботи. Під час карантинних заходів працівники бібліотек громади продовжували працювати, готуючи нові віртуальні виставки, заходи, конкурси, розробляли методичні поради, розширювали свою присутність в Інтернеті. Бібліотеки залишаються зі своїми користувачами, продовжуючи активне спілкування в онлайн-форматі. Всіма своїми діями бібліотекарі доводили думку про те, що читання є найбезпечнішим та найефективнішим і водночас найцікавішим заняттям у нинішній ситуації. Пандемія COVID-19 дала поштовх для оновлення діяльності бібліотек та осучаснення їх послуг.

Потрібно було розвивати самоосвіту бібліотечних фахівців, оскільки нові умови роботи вимагали нових знань, навичок (особливо технологічних). Це випробування для кожного бібліотечного закладу району на життєздатність та стійкість, а для кожного бібліотечного фахівця – на затребуваність і професіоналізм.

В зв'язку з карантинними заходами в установах культури, на жаль, не вдалось провести з бібліотечними працівниками громади традиційний виїзний червневий семінар.

Семінар «Бібліотека та місцева громада з позицій суспільних інтересів» відбувся в форматі он-лайн.

Бібліотечні колеги отримали багато цікавої і корисної для роботи інформації, в тому числі і ту, що стосувалась планово-звітного періоду 2020-2021 року. Протягом року методична служба бібліотеки надавала необхідну методичну та практичну допомогу та проводила консультування тих працівників, хто цього потребував, намагалася допомогти бібліотекарям

перетворити свою роботу з обслуговування користувачів на різноманітну і творчу.

Протягом минулого року зроблено статистичний аналіз звітної документації, аналіз планів структурних підрозділів. Вивчався якісний склад та інформаційна цінність книжкового фонду бібліотек.

Методичною службою було надано методичну та практичну допомогу під час виїздів, а саме: «Краєзнавча робота – один із основних напрямків діяльності бібліотек» (с. Кичкирі, Раковичі), «Робота бібліотек з формування позитивної мотивації здорового способу життя» (с. Борщів, Заболоть).

На засіданні Колегії відділу культури і туризму заслуховувались питання «Публічна бібліотека в системі соціальних зв'язків регіону», «Використання інформаційних технологій та інтернету як показник роботи КЗ «Публічна бібліотека-медіатека».

Основним завданням методичної служби **Романівського району** протягом 2020 року було здійснення нормативно-правового забезпечення діяльності бібліотек, розповсюдження професійних знань.

Вивчали та впроваджували інноваційні бібліотечно-інформаційні технології в практику роботи бібліотек, надавалась консультативно-методична і практична допомога, застосовувались в роботі бібліотек нові форми і методи бібліотечної діяльності. Організовувалась система безперервної професійної освіти персоналу бібліотек.

Для сільських бібліотекарів проведено семінари:

- «Організація та використання бібліотечного фонду сільської бібліотеки»;
- «Робота сільської бібліотеки з користувачами-дітьми»;
- «Планування роботи на 2021 р. та звітність за 2020 р.».

Стажування «Шлях у професію» проведено з новопризначеними працівниками) та тренінг «Впровадження в роботу сільської бібліотеки індексів УДК».

Методична служба районної бібліотеки здійснила:

- аналіз планів роботи сільських бібліотек за 2020 рік;
- планування і прогнозування бібліотечної діяльності на 2021 рік і звітності за 2020 рік.

Для працівників сільських бібліотек видано методичні розробки: «Календар знаменних і пам'ятних дат на 2021 рік» та поради «На допомогу бібліотека району з впровадження індексів УДК» в практику роботи. У поточному році було здійснено 5 комплексних вивчень діяльності бібліотечних установ району.

Підвищення кваліфікації бібліотечних працівників *Хорошівської ТГ* у 2020 році здійснювалася усіма відділами центральної бібліотеки з урахуванням специфіки їх діяльності. Але основна робота проводилася методичним відділом.

Традиційними залишаються семінари-практикуми, що дає можливість бібліотечним працівникам набувати практичних навичок ведення планово-звітної документації, запроваджувати інноваційні методи, нові бібліотечні технології в роботі.

В звітному році було проведено семінари-практикуми:

- «Бібліотека, як активний учасник процесу формування національної свідомості молоді людини»;
- «Популяризація української літератури: традиції та інновації».

Важливе місце в системі підвищення кваліфікації бібліотечних працівників займали практикуми «Сучасний читач, його потреби і шляхи їх задоволення». Великого значення надається стажуванням, що організовуються для новопризначених працівників та працівників з малим досвідом роботи на базі центральної бібліотеки. Такі заняття проводились з різних питань бібліотечної роботи. Ефективно сприяє підвищенню професійної компетентності бібліотекарів проведення Днів методичної інформації та професійного спілкування.

На таких днях організуються вивчення нових методично-бібліографічних матеріалів, проводяться огляди професійних видань, бібліотечні працівники знайомляться з досвідом роботи інших бібліотек, надаються консультації з поточних питань, зокрема роботи установ під час карантину.

У звітному році пройшов день професійного спілкування за темою «Бібліотечне спілкування». На таких днях ефективно себе проявила така форма роботи, як День бібліотечного працівника. На таких зустрічах бібліотечні працівники діляться своєю профмайстерністю з колегами, обмінюються досвідом роботи.

До Всеукраїнського Дня бібліотек підготовлено сценарій свята для бібліотечних працівників на тему «У храмі мудрості й духовності».

Ефективною методичною допомогою бібліотечним працівникам є розроблені відділом методичні рекомендації:

- година-реквієм «Небесній Сотні – шана й молитви, за чисті душі, що злетіли в небо»;
- свято до Дня матері «Нехай світанок святом над цілим світом зоряно цвіте, хай сяє сонцем в серці слово Мати – таке незгасне, вічне і святе»;
- година народознавства «У всіх прийдешніх сотнях поколінь цвістиме гордо вишиванок пам'ять»;
- виставка-панорама «Безсмертна слава у віках» (до Дня визволення України від німецьких загарбників).

В методичному відділі діє викладка матеріалів на допомогу бібліотечним працівникам «Методичний інформаційно-бібліотечний світ», тематична полиця «Для Вас, фахівці бібліотечної справи», ведеться картотека «На допомогу бібліотекарю». Протягом 2020 року здійснено 3 виїзди до сільських бібліотек-філій Хорошівської ТГ, з них – 2 виїзди по наданню

допомоги сільським бібліотечним працівникам в їх роботі, 1 виїзд на замовлення.

Постійно навчати чомусь новому сільських бібліотечних фахівців – такий девіз методичної служби *Черняхівської ЦБ*. Тут вдало сплановані і реалізовані заходи в системі підвищення кваліфікації. В програмі семінарських занять – цікаві та актуальні теми консультацій. Чимало цікавого для своєї роботи почерпнули сільські колеги на семінарі «Соціальна та профілактична діяльність бібліотек із попередження негативних явищ у молодіжному середовищі», тренінгу «Мистецтво жити поруч», школі практичного навчання, що діє на базі сільської бібліотеки. Методичний кабінет – також гарна база для навчання. Тут і виставка фахових документів, папки-накопичувачі, стенди, тематичні полиці. На період карантинних обмежень методична служба зосередилась на розвитку онлайн-сервісів: оновлювались сторінки в соцмережі Facebook, бібліотечному блозі «Бібліохвиля», інформацією із циклу «Скарбничка методиста».

Під час карантину для сільських бібліотечних працівників були підготовлені методичні поради «Як створити свою сторінку бібліотеки?», «Основні вимоги до списання літератури», «Бібліотечна електронна звітність – швидко, вигідно, зручно», «Підготовча робота з переведення книжкового фонду на УДК» та ін. Також були розповсюджені рекламні плакати для інформування колег про карантинні заходи, надавались консультації з робочих питань в телефонному режимі. На засідання Ради при директорі, крім інших, виносились питання про висвітлення роботи бібліотек в мережі Інтернет та про запровадження дистанційної роботи на період карантину.